

Rapport

Rapport over een klacht betreffende de Inspectie voor de Gezondheidszorg Bestuursorgaan: de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Datum: 17 mei 2011

Rapportnummer: 2011/147

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) zijn meldingen over kwakzalverij en (mogelijke) strafbare feiten op medisch gebied niet adequaat heeft opgepakt.

Feiten

1. Verzoeker zet zich er voor in om zaken aan de kaak te stellen, die in zijn ogen kwakzalverspraktijken zijn. Hij richt zich daartoe regelmatig tot de IGZ. Verzoeker is niet tevreden over de wijze waarop de IGZ deze meldingen heeft behandeld. Als voorbeelden noemde hij de volgende zaken.

2. *De zaak K.*

Op 19 mei 2008 richtte verzoeker zich per e-mail tot de IGZ over de heer K., die zich naar zijn weten ten onrechte natuurarts noemde. Volgens verzoeker overtrad de heer K. daarmee de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG). Verzoeker gaf aan bereid te zijn aangifte tegen de heer K. te doen bij de politie.

In zijn brief van 11 oktober 2010 aan de IGZ vroeg verzoeker onder meer wat de stand van zaken was met betrekking tot deze melding. De IGZ berichtte verzoeker vervolgens op 10 december 2010 dat de IGZ naar aanleiding van zijn melding een onderzoek had ingesteld en vervolgens op 2 december 2009 aangifte had gedaan bij het Openbaar Ministerie (OM) te Alkmaar inzake het overtreden van artikel 4 van de Wet BIG door de heer K. De aangifte was in behandeling genomen door het OM te Haarlem. Abusievelijk had de IGZ verzoeker daarvan niet op de hoogte gesteld. Daarvoor bood de IGZ verzoeker excuses aan.

De aangifte was op 7 maart 2011 nog in behandeling van het OM te Haarlem. Een deskundig beoordelaar van het OM dient zich nog over het proces-verbaal te buigen.

3. *De zaak V.*

Verzoeker richtte zich op 17 september 2008 opnieuw tot de IGZ met een melding dat mevrouw V. zich ten onrechte voor arts uitgaf.

Na enige briefwisseling over en weer meldde de IGZ verzoeker uiteindelijk op 23 maart 2009 dat de IGZ niets verkeers had kunnen ontdekken. De IGZ had mevrouw V. schriftelijk om opheldering gevraagd en zij had alles ontkend.

4. *De zaak I.*

Op 25 juni 2009 vroeg verzoeker de IGZ wat de wettelijke basis is voor chiropractors om röntgenapparatuur te gebruiken. Nadat de IGZ hem had meegedeeld dat die wettelijke

basis er niet is, stuurde verzoeker de IGZ de gegevens van zes websites van chiropractors, waarin werd vermeld dat dit wel gebeurde.

De IGZ deelde verzoeker op 19 november 2010 mee dat deze melding was behandeld door Bureau Opsporing. Bij opsporingszaken mogen geen mededelingen worden gedaan aan derden. De IGZ had verzoeker echter wel op de hoogte moeten stellen van het feit dat zijn melding was overgedragen aan Bureau Opsporing. Hiervoor bood de IGZ excuses aan.

5. De zaak N.

Verzoeker mailde de IGZ op 1 juli 2011 over een organisatie, N., die volgens haar website allerlei middelen verkoopt, die toelating door het College ter beoordeling van Geneesmiddelen behoeven, maar deze toelating niet hebben.

De IGZ berichtte verzoeker op 12 juli 2010 dat zijn melding in behandeling was genomen door een inspecteur en dat hij binnen vier weken zou vernemen of er aanleiding was zijn melding te onderzoeken.

Verzoeker rappelleerde de IGZ op 11 oktober 2010 en meldde daarbij dat de Reclame Code Commissie (RCC) inmiddels had uitgesproken dat de reclame-uitingen van bedrijf N. allemaal misleidend waren bevonden. Het bedrijf maakt echter niet alleen reclame, maar verkoopt ook medicijnen en medische apparaten, die waarschijnlijk tegen de wet zijn.

Bureau Opsporing van de IGZ deelde verzoeker per mail op 18 november 2010 mee dat zijn melding was ontvangen. Omdat het Bureau meer meldingen ontvangt dan binnen redelijke termijn in behandeling kunnen worden genomen, werd vooralsnog niet tot onderzoek overgegaan. Op 19 november 2010 deelde de IGZ verzoeker mee dat zijn melding in eerste instantie was toegestuurd naar een inspecteur met een andere expertise. Nu was de afdeling Reclametoezicht in beraad over verzoekers melding. De IGZ bood excuses aan voor de vertraging. Vervolgens deelde de IGZ verzoeker op 10 december 2010 mee dat er inmiddels overleg was geweest met de RCC, die heeft gemeld dat de afdeling monitoring er op toe zal zien dat de uitspraak wordt nageleefd. De IGZ zag na de uitspraak van de RCC en de monitoring van de RCC geen noodzaak om zijn melding verder te behandelen.

Visie verzoeker

Verzoeker heeft het gevoel dat de IGZ systematisch iedereen die meldingen over kwakzalverij doet, afpoeiert. Het komt hem voor dat in dit geval de afhandeling misschien wel adequaat is geweest naar de normen van de IGZ, maar niet naar de normen van gewone burgers als hemzelf. Feit blijft dat de afhandeling steeds zeer lang duurde en dat verzoeker in de tussentijd niets uit eigen beweging vernam van de IGZ.

Het is volgens verzoeker volstrekt onduidelijk wat de IGZ doet met de melding van een strafbaar feit. Er wordt niet altijd een aangifte opgenomen door een boa na een melding van een inspecteur. Ook wijst verzoeker er op dat de IGZ bij een verwijzing naar een parket ook een registratienummer dient te vermelden, anders valt er geen informatie te krijgen.

Visie VWS

Algemeen

De minister van VWS is van mening dat de informatieverstrekking rond verzoekers meldingen en de snelheid waarmee op zijn meldingen door IGZ is gereageerd in zijn algemeenheid niet adequaat is geweest. De IGZ is bezig het hele meldingenproces te optimaliseren en zal waar nodig verbeteringen aanbrengen. Verder heeft de IGZ aangegeven dat het in het vervolg meer alert zal zijn op het geven van terugkoppeling aan de melders. De informatieverstrekking rond de meldingen en de snelheid waarmee op de meldingen is gereageerd had beter gekund, maar de klacht dat de IGZ verzoekers meldingen niet adequaat had afgehandeld, achtte de minister ongegrond.

Bureau Opsporing

De minister geeft aan dat de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) van het Bureau Opsporing aangiften kunnen opnemen van mogelijke strafbare feiten op het gebied van de volksgezondheid, op basis van meldingen die inspecteurs aan hen overdragen. Deze aangiften kunnen worden doorgestuurd naar het OM. Inspecteurs kunnen ook rechtstreeks aangifte van een strafbaar feit doen bij het OM. Bepaalde overtredingen kunnen worden afgedaan met een bestuursrechtelijke boete, bijvoorbeeld wanneer een beroepsbeoefenaar zich ten onrechte bedient van een beschermde titel. Met het OM is de afspraak gemaakt dat overtredingen die met de inwerkingtreding van de Wet uitbreiding bestuurlijke handhaving volksgezondheidswetgeving (WUBHV) ook bestuurlijk beboetbaar zijn geworden, zoveel mogelijk bestuursrechtelijk worden afgedaan.

De IGZ stuurt geen aangiften, die zij van derden heeft ontvangen, aan het OM door.

Informatieverstrekking

Het is vast beleid bij de IGZ, aldus de minister, dat de medewerkers van de IGZ die aangifte hebben gedaan bij het OM van een mogelijke medische strafzaak, de melder op de hoogte stellen van de gedane aangifte. Daarbij vermeldt de IGZ bij welk parket aangifte is gedaan.

Bij de overdracht van een melding/signaal aan Bureau Opsporing wordt de melder schriftelijk over deze overdracht geïnformeerd.

Als de zaak is overgedragen aan het OM, beslist het OM over de vervolging van de verdachte en communiceert hier ook over.

Wat betreft de zaak K. heeft de IGZ na onderzoek besloten aangifte te doen bij het OM. De meldingen in de zaken I. en N. zijn overgedragen aan Bureau Opsporing. Bureau Opsporing heeft deze meldingen als aangiften aangemerkt.

Beoordeling

1. In dit onderzoek zijn de volgende behoorlijkheidsvereisten van belang. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking, dat inhoudt dat overheidsinstanties burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien, en het vereiste van voortvarendheid, dat inhoudt dat overheidsinstanties slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Deze vereisten impliceren dat melders van een kwestie bij een toezichthoudende overheidsinstantie tijdig op de hoogte worden gesteld door die instantie over de behandeling van hun melding.
2. Verzoeker klaagt erover dat de IGZ zijn meldingen over kwakzalverij en (mogelijke) strafbare feiten op medisch gebied niet adequaat heeft opgepakt. Hij doelt daarbij met name op de lange afhandelingsduur en de gebrekkige informatieverstrekking aan hem.
3. De minister van VWS gaf aan dat de informatieverstrekking rond de meldingen en de snelheid waarmee op de meldingen is gereageerd beter had gekund, maar zij achtte de klacht dat de IGZ verzoekers meldingen niet adequaat had afgehandeld, ongegrond.
4. De Nationale ombudsman kan de minister in haar redenering niet volgen. Dat de IGZ kennelijk uiteindelijk de meldingen wel correct heeft afgewikkeld, houdt niet in dat daarmee de meldingen ook adequaat zijn afgewikkeld. Uit de zaken die verzoeker heeft aangedragen komt het beeld naar voren dat de IGZ in het algemeen verzoeker niet dan wel niet tijdig uit zichzelf heeft geïnformeerd over de afhandeling van zijn meldingen. Ook ondernam de IGZ niet op korte termijn na de meldingen actie. Gelet hierop kan de minister niet in haar redenering worden gevolgd, dat de klacht niet gegrond is. Dat de informatieverstrekking onvoldoende was en er niet snel genoeg is gereageerd, is reden genoeg om de gedraging niet behoorlijk te achten, wegens strijd met de vereisten van actieve en adequate informatieverstrekking en voortvarendheid.

Dit klemt te meer, nu de Nationale ombudsman ook al in eerdere rapporten heeft geconcludeerd dat de communicatie tussen de IGZ en de burger met een melding vaak onvoldoende transparant is. Zo constateerde de ombudsman in zijn rapport over het onderzoek naar het toezicht van de IGZ op de zorg voor verstandelijk gehandicapten "De IGZ: een papieren tijger?" van 3 december 2009 dat de IGZ onvoldoende transparant is ten opzichte van de belanghebbenden, die middels signalen of klachten aan de IGZ hebben gevraagd nader onderzoek te doen naar gebreken die zij in de zorgverlening

ondervinden. Hierdoor verloopt de relatie tussen burgers en de IGZ moeizaam en worden de betrokken burgers teleurgesteld in hun verwachtingen. De IGZ dient de eisen van procedurele rechtvaardigheid in acht te nemen. Door terugkoppeling en informatieverstrekking over de stand van zaken voor, tijdens en na het onderzoek zou de IGZ de burgers kunnen laten zien dat zij de inspanningen en betrokkenheid van de burgers waardeert en maakt zij zichtbaar wat zij met de signalen doet.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

5. Het is de Nationale ombudsman opgevallen dat er onduidelijkheid bestaat over de vraag wat boa's van het Bureau Opsporing van de IGZ doen met meldingen van strafbare feiten. Gelet op artikel 163 van het Wetboek van Strafvordering, dat voor opsporingsambtenaren een verplichting tot het opnemen van aangiften bevat, mag uit een oogpunt van transparantie van deze boa's worden verwacht dat zij de melder vragen of het zijn bedoeling is om aangifte te doen. Zo ja, dan is de boa verplicht deze aangifte op te nemen. Nu dit kennelijk niet de praktijk is, ziet de Nationale ombudsman aanleiding om een aanbeveling op te nemen.

Conclusie

De klacht van verzoeker over de onderzochte gedraging van de IGZ is gegrond, wegens strijd met de vereisten van actieve en adequate informatieverstrekking en voortvarendheid.

Instemming

De Nationale ombudsman heeft er met instemming kennis van genomen dat de IGZ bezig is het hele meldingenproces te optimaliseren en waar nodig verbeteringen zal aanbrengen.

Aanbeveling

De minister van VWS wordt aanbevolen om te bevorderen dat de boa's van de IGZ aangiften van strafbare feiten opnemen conform artikel 163 Sv.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

2

2010.12558

de Nationale ombudsman